

Praktiske forhold i forbindelse med dødsfall og gravferd

Denne oversikten gir informasjon som kan være til nytte ved forberedelse av et dødsfall. Her berøres også de praktiske forhold i forbindelse med et dødsfall.

Informasjonen er basert på gravplassloven og dens forskrifter.

Gravplassforvaltningen i Enebakk, september 2024

Forberedelse av de praktiske forholdene

Den enkelte kan bestemme hva som skal skje i forbindelse med sin egen død og gravferd. Mange vil gjøre dette sammen med sine nærmeste, andre ønsker full kontroll og planlegger alt i detalj, mens noen ikke ønsker å ta slike beslutninger og overlater ansvaret til de pårørende etter at døden har inntruffet.

Det kan være godt for de etterlatte at praktiske forhold er avklart før døden inntreffer. Dermed er det en visshet om at gravferden blir i tråd med avdødes ønsker om seremoni og gravsted og at det kan gis bedre plass til å sørge.

Et begravelsesbyrå kan engasjeres når dødsfallet har inntruffet. De vil kunne hjelpe de pårørende i valget og kontakten med et seremonisted og gravlegging, samt juridiske formaliteter og mange av de praktiske detaljene. Alle disse valgene må tas i løpet av ganske få dager.

Kirkevergen er ansvarlig for gravplassforvaltningen i kommunen, og kan gi veiledning og råd om gravferd, enten i forkant eller i etterkant av et dødsfall.

Ansvar for gravferden

I følge gravplasslovens § 9 kan den som har fylt 18 år, i skriftlig erklæring, fastsette hvem som skal ha rett til å sørge for gravferden sin. Erklæringen skal være underskrevet og datert. På begravelsesbyråenes hjemmesider finnes mulighet for øvrig planlegging av sin egen gravferd.

Den som i skriftlig erklæring har fått ansvaret for gravferden, eller som har retten hvis det ikke finnes en erklæring, tar avgjørelser blant annet om, eller hvilket, begravelserbyrå som skal engasjeres, hva slags seremoni som er ønskelig, om det skal være kistegrav eller kremasjon med senere urnenedsettelse, og hvilken gravplass og grav som skal benyttes.

Avdødes nærmeste etterlatte (over 18 år) er i rekkefølge: Ektefelle/samboer (samme adresse i Folkeregisteret), barn, foreldre, barnebarn, besteforeldre, søsken, søskens barn og foreldres søsken (se § 9 for nærmere detaljer).

Det er anledning til å frasi seg retten til å besørge gravferden, og overlate den til en annen. Dersom ingen tar ansvar for gravferden, eller avdøde ikke hadde noen pårørende, besørges gravferden av kommunen. Kommunen beslutter også hvem som skal ha ansvar for gravferden, dersom det er uenighet. Denne avgjørelsen kan ikke påklages.

Rett til grav

I henhold til § 6 har avdøde personer som ved dødsfallet bodde i kommunen rett til å bli gravlagt på en av kommunens gravplasser. I Enebakk kan det velges mellom grav på kirkegårdene i Enebakk (Kirkebygda) eller i Mari (Ytre Enebakk).

De første 20 årene er graven fri for betaling. Hvis det er kistegravlegging, og det reserveres en grav ved siden av, må det betales for reservasjon av denne graven.

Det kan velges mellom følgende gravformer:

- Kistegrav, enkel eller dobbel grav
- Kistegrav godkjent for muslimsk gravlegging (på Enebakk gravplass)
- Urnegrav, eller i navnet eller anonym minnelund

Dersom det er ønskelig med askespredning, må det sendes søknad til Statsforvalteren i det fylket askespredningen ønskes.

Det er mange formaliteter i forbindelse med et dødsfall. Før gravlegging kan skje, må lege utstede en dødsattest. Videre vil et begravellesbyrå være behjelpelig med utfylling og videreformidling av de ulike skjemaene.

Ved ønske om gravlegging utenfor kommunen

Dersom det er ønskelig med grav i en annen kommune enn der avdøde bodde, må det søkes om dette til gravplassforvaltningen (ofte kirkekontoret) i den aktuelle kommunen. Begravellesbyrået kan være behjelpelig med slik kontakt. Det kan gis avslag eller det kan settes forbehold om godkjenning av søknaden. Det må påregnes kostnad for gravlegging.

Valg av begravellesbyrå

Ansatte i kommunen eller i gravplassforvaltningen kan dessverre ikke gi råd i valget av begravellesbyrå. Det finnes informasjon på nettet om ulike byråer og deres priser. Byråene bidrar med utfylling til offentlige etater og kan gi råd om behovsprøvd gravferdsstøtte eller tilskudd til bæretransport. Byråene tilbyr mange ulike tjenester som

hver og én må vurderes opp mot nytte og økonomi. Stikkord her er valg av kiste, annonsering, dekorasjoner, gravminne og om det skal være minnesamvær. Hvis det skal være minnesamvær, kan et tips være å bytte ut snitter med hjemmebakke kaker som kanskje venner og naboer kan bidra med. Ikke vær redd for å spørre noen om hjelp. Ofte kan det føles godt for andre å bidra med noe. Når det gjelder valg av gravminne, er dette en av de tingene som ikke haster og som kan vente til senere.

Valget mellom kremasjon og kistebegravelse

Det er en stor fordel om dette valget er avklart før døden inntreffer. Hvilket ønske avdøde hadde selv, bør veie tungt.

En kistebegravelse har vært det tradisjonelle valget, men med ulike urnefelt, og muligheten til å benytte navnet minnelund (felles gravminne med navneplate over avdøde), har kremasjon og urnenedsettelse blitt et alternativ som stadig flere velger. I Enebakk velger 65 % urnegravlegging.

Det må betales egenandel for kremasjon.

Frist for gravlegging

Seremoni og gravlegging i kiste skal skje innen 10 virkedager (helg og høytidsdager teller ikke). Dersom avdøde er kremert, skal selve gravleggingen av urna skje innen 6 måneder. Skal avdøde obduseres, løper 10-dagers fristen fra den datoen avdøde blir frigitt fra Rettsmedisinsk Institutt. 10-dagers fristen kan også brytes hvis avdøde

kremeres, for deretter å ha en seremoni med urna i stedet for kista. Da kan urnenedsettelsen etterfølge seremonien.

Gravplassforvaltningen kontakter ansvarlig for gravferden når urnenedsettelsen kan finne sted.

Hva skjer med kista før gravferden?

Som oftest kjøres kista til kjølerommene i Enebakk eller Mari kapell og står der fram til seremonidagen. Noen ønsker å følge kista til kapellet og noen ønsker også at det holdes en andakt eller sies noen ord ved kista. Dette kan avtales med byrået, og eventuelt også tros- eller livssynssamfunnet. En eventuell syning avtales med begravellesbyrået.

Gravferdsseremoni

Det er vanlig å ha en seremoni for å ta avskjed med den avdøde. Denne seremonien er ofte i regi av det tros- eller livssynssamfunn som vedkommende var medlem i. Ansvarlig for gravferden planlegger seremonien sammen med tros-/livssynssamfunnet via begravellesbyrået.

Herredsstyresalen i Enebakk rådhus er et livssynsåpent seremonirom, med plass til ca 200 personer. Livssynsåpne seremonier kan også avholdes i andre utleielokaler i Enebakk. Ta kontakt med den enkelte utleier. Enebakk kapell har et livssynsnøytralt seremonirom med plass til ca 25 personer.

Seremoni i regi av Den norske kirke:

- Enebakk kirke, med plass til 285 personer
- Enebakk kapell, med plass til 25 personer
- Mari kirke, med plass til 170 personer
- Mari kapell, med plass til 20 personer
- Flateby menighetshus, med plass til 60 personer

Minnesamvær

Noen ønsker å ha et minnesamvær etter gravferdsseremonien. Det finnes mange egnede lokaler i bygda som leies ut til dette formålet.

Gravferdsstøtte

NAV administrerer en behovsprøvd støtteordning. Opplysninger om denne finnes på NAVs hjemmeside. Begravelsesbyrået vil være behjelpelig med å sende søknad.

Gravminne

Etter at en gravferd er gjennomført, ønsker de fleste å sette opp et gravminne på graven, dersom man ikke har valgt minnelund. Gravplassloven med forskrifter, samt lokale vedtekter stiller krav til gravminner når det gjelder størrelse og utforming og man må søke om godkjenning hos gravplassforvaltningen for å sette opp gravminne. Steinfirmaene hjelper til med søknaden. NB! Ved kremasjon med påfølgende askespredning, er det ikke anledning til å etablere noen form for navnepåføring på en gravplass i tillegg.

Kirkens diakonale ressursgruppe

Dersom den etterlatte har behov for hjelp til sammensatte problemstillinger i forbindelse med gjeld, skatt eller trygd, kan det være mulig å få hjelp av Kirkens diakonale ressursgruppe. Kontaktformidling via kirkekontoret.

Kontaktinformasjon og kontortider

Gravplassforvaltningen i Enebakk er lagt til kirkekontoret. Der kan man få råd og ytterligere informasjon på spørsmål i forbindelse med seremonier og gravplass:

- post.enebakk@kirken.no
- Telefon 64 92 37 80, mandag-fredag, kl. 09.00-14.00
- Adresse: Ignaveien 14, 1912 Enebakk
- www.enebakk.kirken.no/gravferd